

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך – פרשת נח

עלון מס' 60 | שנה 2

בְּדֶרֶךְ הַמַּצְוָה

הַמְּמַנָּה עַל הַכֹּלָא, שְׁנִסָּה גַם הוּא תוֹךְ אִיוּמִים לְחַלֵּץ אֶת "הַסּוּד" מִפִּי הָאָסִיר, אֲךָ הִלָּה מְלֵא פִּיו מַיִם. עַד מִהֲרָה הִגִּיעַ עֲנָנִן הַ"סּוּד הַכְּמוּס" לְאֲזוּנֵי הַמְּלָךְ.

הַמְּלָךְ קָרָא לְאָסִיר, וְדָרַשׁ מִמֶּנּוּ לְדַעַת מַהוּ הַסּוּד עֲלָיו מְדַבְּרִים. הַרְפִּינוּ הָאָסִיר אֶת רֹאשׁוֹ, עֲמַד לִפְנֵי הַמְּלָךְ בְּהַכְנַעָה, וְאָמַר: "אָכֹן, אֲדוֹנֵי הַמְּלָךְ. מִקְבֵּל אֲנִי עָלַי אֶת גִּזְרֵי הַדִּין עַל שִׁשְׁלַחְתִּי יָד בְּגִנְזֵי הַמְּלָךְ, אֲךָ חֲבַל עַל הַסּוּד שֶׁיֵּרֵד עִמִּי אֵלַי קָבֵר...". "גִּלְהָ לִי מִיָּד מַהוּ הַסּוּד!" פָּקַד הַמְּלָךְ. הָאָסִיר הִתְפַּתֵּל בְּחֶסֶד נֹחֹת, וְהִסְבִּיר כִּי נִשְׁבַּע לֹא לְגַלּוֹת אֶת הַסּוּד לְאִישׁ, אֲךָ מִפְּנֵי כְּבוֹד הַמְּלָכּוֹת מְכָרַח הוּא לְשַׁתֵּף אֶת הַמְּלָךְ. סִקְרָנוֹת הַמְּלָךְ גְּבַרְהָ וְהָאָסִיר מִסְפָּר: "יֵשׁ לִי שֵׁיטָה שֶׁמְצַמִּיחָה גְרָעִינֵי פְרוֹת תוֹךְ יוֹם - לְאֵילָן מְלֵא פְרוֹת עֲסִיסִיִּים!"

הַמְּלָךְ וְשָׂרָיו הֶאֱזִינוּ בְּשִׂקִיקָה וּבְסִקְרָנוֹת, וְהָאָסִיר הִפְקִיחַ מִמְּשִׁיָּה: "בְּדֶרֶךְ כָּלֵל - כְּשִׁשׁוֹתֵלִים גְרָעִינֵי פָרִי, מְחַפִּים תְּקוּפָה מִמְּשַׁכֵּת, וְרַק לְאַחַר זְמַן אֲרָה מְגַדֵּל הָעֵץ פְרוֹת הָרְאוּיִים לְמֵאֲכָל. בְּשֵׁיטָה שֵׁיֵשׁ לִי - שׁוֹתֵלִים וְאוֹכְלִים כְּבָר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם!"

כָּלֵם הַתְּפִלָּאוּ! הִיתְכוּן?!

פָּקַד הַמְּלָךְ כִּי עֲלָיו לְחַשֵּׁף אֶת הַשֵּׁיטָה, לִפְנֵי שֶׁיִּכְבְּעוּ בּוֹ אֶת גִּזְרֵי הַדִּין הַמְּנוֹת עַל גְּנֻבָתוֹ אֲשֶׁר שִׁחַעְזוּ לְגַנֵּב מִבֵּית הַמְּלָךְ. בְּקוֹשׁ הָאִישׁ רְשִׁימָה שֶׁל מִרְכִּיבִים, סִיר נְחֹשֶׁת וְכַף עֵץ, וְשָׁאֵל אֶת הַמְּלָךְ

בְּפִרְשָׁתֵנוּ נִלְמַד עַל חֲטָאֵי דוֹר הַמְּבוּל. הַתּוֹרָה מְדַגִּישָׁה כִּי הַקִּב"ה אֹמֵר לְנֹחַ: "קַח כָּל בְּשָׂר כַּאֲשֶׁר לְפָנָי כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנִיָּהֶם...". לְמִרוֹת שִׁשְׁקוּעִים הָיוּ בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת מְאֹד כְּמוֹ עֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת, אוֹמְרִים חַז"ל כִּי "לֹא נִחַתָּם גִּזְרֵי דֵינָם אֶלָּא עַל הַגִּזְלִים".

חַז"ל לְמַדוּ אוֹתָנוּ שֶׁחֲטָא הַגִּזְלִים הוּא חֲמוּר מְאֹד, וְגַם כַּאֲשֶׁר אָדָם נִכְשַׁל רְבוֹת וְיֵשׁ לוֹ מַצְבוֹר גָּדוֹל שֶׁל חֲטָאִים וְעוֹנוֹת, חֲטָא הַגִּזְלִים מְקַטְרֵג רֹאשׁוֹן. עֲלִינוּ לְהִזָּהֵר מְאֹד וּלְהִבִּין אֶת חֲמַרְת חֲטָא הַגִּזְלִים. הַגְּמָרָא אוֹמְרַת "רַבָּם בְּגִזְלִים". הֵינּוּ, שָׂרֵב בְּגִי הָאָדָם נִגְוָעִים בְּאֶסּוּר גִּזְלִים; הַעוֹשֶׂה נֹזֵק וְאִינוּ חָשׂ לְשִׁלְמֵם, הַמוֹצֵא אֲבָדָה וְאִינוּ מְשִׁיבָהּ, הַמְעַכֵּב שְׂכָר וְאִינוּ מְשִׁלְמֵם, לוֹזֵה וְאִינוּ מְשִׁלְמֵם, וְהַחְמִירוּ אֶפְלוּ בְּגִזְלֵי שְׁנֵה' שֶׁל הַזוּלָת.

רַבְנוּ ה'בֵּן אִישׁ חַי' מְבִיא אַגְדָּה עַל אָדָם שֶׁחָמַק וְנִכְנַס לְאוֹצְרוֹת הַמְּלָךְ, וְגַנֵּב מִשֵּׁם פְּרִיט יָקָר. כַּאֲשֶׁר נִתְפַּס הַעֲמִידוֹ אוֹתוֹ לְמִשְׁפָּט, וְהָיִיתָ וְהוּא חֲטָא כְּלָפֵי הַמְּלָךְ - הַמְּלָךְ בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ הַשְׁתַּתֵּף בְּמַתָּן גִּזְרֵי הַדִּין וְנִקְבַּע עֲנָשׁוֹ לְמִנּוֹת!

הִלָּה הִיָּה פִּקְחָה. לְקִרְאָת בְּצוּעַ גִּזְרֵי הַדִּין הַתְּחִיל לְהִתְלַחֵשׁ עִם רַעְיוֹ הָאָסִירִים וְהַפִּיץ בֵּינֵיהֶם שְׁמוּעָה כִּי חֲבַל שִׁמְמוֹת, הָיִיתָ וְיֵשׁ עִמּוֹ סוּד כְּמוֹס שְׁעָם מוֹתוֹ - יֵאבֵד מִן הָעוֹלָם. הַדְּבָר הִגִּיעַ לְשׁוֹמֵר בֵּית הָאָסוּרִים שְׁנִסָּה לְהוֹצִיא אֶת "הַסּוּד" מִהָאָסִיר אֲךָ לְשׁוֹאֵן. מְרַב סִקְרָנוֹת הַעֲבִיר אֶת הָעֲנָנִן לְשׁוֹר

מפל רכב יתכבד הוא בשתילת הגרעינים. אה גם המשנה למלה דחה באדיבות, כי אולי בילדותו... אולי שכח... אולי התבלבל...

כעת מלשר הנדון למנות את גבו ופונה למלה. "אדוני המלה! הרי גרעיני הצמיחה לפניך! בהיותה מלה רם ונשא, בנדאי שהנה היחיד פאן שמעולם לא שלח ידו בגזל! הנה אתה היחיד שראוי לשתל את גרעיני הפלא! שתל ונצפה בצמיחה המידית של עץ מלא אפרסקים עסיסיים ומתוקים!

אה גם המלה מגלגל את עיניו במבוכה, ונפר עליו כי מהסס הוא ובוחן את מלותיו, עד שלבסוף אמר "אני לא בטוח שאני אצליח במשימה. לא זוכר בדיוק את כל מעשי חיי, אולי בכל זאת... אולי פעם..."

פותח הנדון למנות ופונה למלה: "אדוני המלה! הנה, רואים אנו כי אין פאן אף אדם נקי מגזל. כל אחד נכשל פעם ואולי יותר מפעם. אני אמנם גנבתי מאוצר המלוכה וגדול עוונתי מנשוא, אה אבקש להמיר את גזר דיני המנות לענש קל יותר... סים את דבריו והשליה את הגרעינים פלאחר יד... שום סוד ושום פלא לא היה בגרעינים, הוא רק הוכיח שפלגנו צריכים להתחזק בשמירה מגול, דיין פרוטה כדין מאה. והוא רחום יכפר עוון...

מהו הפרי האהוב עליו. אמר לו המלה: "אני רוצה לראות כיצד אתה שותל גרעיני אפרסק והעץ מתחיל לגדל מיד מלא בפרות!" העמיד האיש את סיר הנחשת על גבי האש, ונצק לתוכו את כל הרכיבים שהזמין: זין אדום וחמץ לבן, פלפל קריף וסילאן מתוק, זרעי חרדל ואגוזי מוסקט, קנמון ושום כתוש. את כלם ערבב בכף העץ, תוה כדי שהוא מסביר לקהל הצופים המרתק שעליו לעשות את הכל בדקנות... לאחר שהמרקחת מבעבעת הכניס בזהירות את גרעיני האפרסק, תוה כדי ערבוב אטי.

לאחר שעה שלמה, פה התבשלו הגרעינים בקדרת הנחשת, הוציא האיש את הגרעינים ואמר: "כעת אני צריה את עזרתכם. השלב הבא הוא הקריטי ביותר! את הגרעינים שעברו תהליה מיחה, יכול לשתל אה רק אדם שמעולם לא גזל! אם מי ששותל את הגרעינים, גזל אי פעם – לא יצמח מאומה! אני הרי גזלתי ועל פה אני נדון. אני מציע ששר האוצר יתכבד בשתילת הזרעים! ובהיותו נקי מגזל יצמח העץ במידתי".

שר האוצר החויר והחל להסביר כי הוא הרי עוסק כל ימיו בכספים, חושש הוא שמא שכח להשיב עדה, אולי שכח לרשם הוצאה מסימת, ועל כן הוא לא ראוי לשתל את גרעיני הפלא. פנה האיש למשנה למלה, והציע שבהיותו נקי

בְּדֶרֶךְ הַחַנוּוּהַ

הַבִּיתָה בַּעֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת, הוּא לֹא צִפָּה לְאוֹרְחִים בַּשַּׁבָּת גְּשׁוּמָה כְּזוֹ. "בְּרוּכִים הַבָּאִים" – הוּא קִבֵּל אוֹתָנוּ בְּשִׂמְחָה, יַדְעֵתִי אִם כֹּה שְׁאֲנוּ רְצוּיִים אֲצִלוּ בְּבֵית... טוֹב. הַתְּחִלָּתִי לְשִׁכְנָעוּ שִׁישְׁלַח אֶת הַבָּנִים שָׁלוּ לְתַלְמוּד תּוֹרָה, שֶׁם יוּכְלוּ לְגַדֵּל בְּמַצּוּת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהוּא בְּשָׁלוֹ: "הַיְלָדִים חַיִּבִים לְהוֹצִיא בְּגָרוּת", "מִהֵיכַן תִּהְיֶה לָהֶם פְּרֻנְסָה?" הוּא שָׁאל אוֹתִי. דְּבַרְתִּי אֵתוּ שֶׁעַד שְׁלֵמָה, שֶׁהַעֲקָר זֶה לֹא הַפְסָף בַּחַיִּים, הַחֲשׂוֹב הוּא תּוֹרָה, מִדּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. בְּסִיעָתָא דְשְׂמַיָא, בְּסוּף הוּא הַשְׁתַּכְנַעַ, וְאָמַר לִי, כִּי אֶת כָּל הַבָּנִים יִרְשֵׁם לְאַחַר שַׁבָּת בְּתַלְמוּדֵי תּוֹרָה, אֶה אֶת הַבֵּן הַגְּדוֹל שֶׁכָּבֵד לֹמֵד בְּכֶתֶה ח' יִשְׂאִיר: "הוּא כָּבֵד לְקִרְאָת הַסּוּף, וְחֻבֵּל שְׁלֵא יִסִּים וְיִתְקַדֵּם ל'בְּגָרוּת' שְׁלוֹ". נְסִינּוּ לְשִׁכְנָעוּ, אֶה הוּא לֹא הִיָּה מוּכָן לְשִׁמְעַ בְּשׂוּם פְּנִים וְאִפְּו.

אֲסַפֵּר לָךְ מָה הִיָּה בְּסוּף! יְלָדֵינוּ אָכְנוּ גְּדוּלוֹ, וְהֵם כִּיּוֹם כָּלָם שׁוּמְרֵי תּוֹרָה וּמַצּוּת קָלָה כְּבַחֲמוֹרָה. הַיְלָדִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתַלְמוּד בְּתַלְמוּדֵי תּוֹרָה, כָּל אֶחָד מְשַׁמֵּשׁ בְּתַפְקִיד תּוֹרָנִי

נַח, בְּהִיוֹתוֹ צַדִּיק וְתַמִּים, נִבְחַר מֵאֵת ה' לְהַנְצִיל מִמִּי הַמַּבּוּל וּלְיִשָּׁב אֶת הָעוֹלָם מִחֲדָשׁ. עִם זֹאת, הוּא אִינוּ נִמְנָה עִם "אֲבוֹתֵינוּ". בְּסוּף פְּרֻשַׁת נַח דוֹרָה כּוֹכְבוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם, שֶׁהוּא הָרִאשׁוֹן הַקְּרוּי 'אָב' לְאַמָּה הַיְהוּדִית. אֲמַנְבֵם הַגּוֹיִם כָּלָם קְרוּיִים 'בְּנֵי נַח', אֶה הָעַם הַנִּבְחָר אִינוּ מִיַּחַס אֱלֹוִ בְּמִיַּחַד, כִּמוֹ אֵל אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. כִּז"ל מְסַבִּירִים כִּי בְּשׁוֹנָה מֵאֲבָרְהָם אֲבִינוּ שֶׁהַפִּיץ אֶת אוֹר ה' בְּעוֹלָם, הַסַּבִּיר וְשִׁכְנַע, קָרַב וְהִכְנִיס אֲלֵפִים תַּחַת כַּפְּי הַשְּׁכִינָה, נַח עָסַק בְּעֲקָר עִם עֲצֻמוֹ. מְשָׁל לְמָה הַדְּבַר דּוֹמֵה? כְּשִׁישׁ קָר גְּדוּל – הָאֶחָד בּוֹחֵר לְהַתְעַטֵּף בְּכַרְוָה מִחֲמַמַּת וּבְכָה לְחַמֵּם אֶת עֲצֻמוֹ, וְאֵלוֹ הָאֶחָד מִבְּעִיר מְדוּרַת אֵשׁ, וּבְכָה מִחַמֵּם גַּם אֶת עֲצֻמוֹ וְגַם אֶת סְבִיבָתוֹ. אֲבָרְהָם אֲבִינוּ הַבְּעִיר אֵשׁ קָדֵשׁ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְלָכוֹן מִיַּחַסִּים כָּלָם אֱלֹוִ.

בַּשַּׁבָּת זוֹ, יוֹם ג' בְּמִרְחֶשֶׁן, חָל יוֹם פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה יוֹסֵף, שֶׁכָּל יָמָיו עָסַק בְּקִרְוֵב נְשִׁמוֹת הָעַם לְאַבְיָנוּ שְׁבִשְׂמִים, וְטָרַח רַבּוֹת לְמַעַן יִלְדֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיָּכּוּ לְחַנוּוּהַ תּוֹרָנִי וְאוֹתְנָטִי.

לְהִלֵּן סְפוּר אוֹתוֹ סִפֵּר הָרַב זצ"ל בְּעֲצֻמוֹ בְּרִאיוֹן הָאֶחָרוֹן שֶׁהָעֲנִיק בְּחַיָּו, לְרַב פְּרִיָּיִד מַעֲתוֹן 'הַמּוֹדִיעַ': "לְפָנַי שְׂשִׁים שָׁנָה, גֵּרְתִי בְּרַחֲוֵב אֶלְקָנָה בִּירוּשָׁלַיִם. בַּשַּׁבָּת אַחַת הִיָּה גֶשֶׁם סוֹעֵר וְסוֹפּוֹת חֻקוֹת, חָרַף קָר שָׁרַר בִּירוּשָׁלַיִם, כָּלָם הָיוּ סְפוּגִים בְּבִתְיָהֶם, הַתְּחַמְמוּ לִיד הַתְּנוּרָה. פְּתַאם דּוּפֵק בְּדִלְת בֵּיתִי הַגָּאוֹן רַבִּי צְבִי סִימֵן-טוֹב, הוּא רוֹצֵה לְדַבֵּר אִתָּנוּ. שְׁאֵלְנוּ אוֹתוֹ: "מַדּוּעַ כְּבוֹדוֹ טָרַח לְבוֹא אֵלַי בַּשַּׁבָּת כֹּה גְּשׁוּמָה?" הוּא סִפֵּר לִי, שֶׁלְאַחַד הַמַּתְפַּלְלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת יֵשׁ ב"ה שְׂשֵׁה בָנִים, וְהוּא מְתַכְּוֵן לְרִשֵׁם אֶת יְלָדָיו לְבֵית סִפֵּר מִמְּלַכְתִּי שֶׁלְמַדוֹ שֶׁם בָּנִים וּבָנוֹת יַחַד. נְסִינָתִי לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שִׁישְׁלַח אֶת בְּנָיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, אֶה הוּא סָרַב, בְּטַעֲנָה כִּי בַת"ת לֹא תִהְיֶה לָהֶם 'בְּגָרוּת' וְלֹא יוּכְלוּ לְהַתְפַּרְנֵס אַח"כ. לָכוֹן כָּא אֵלַי, כְּדִי שְׁאֲשַׁפִּיעַ עַל הָאָב.

שְׁמַעֲתִי אֶת דְּבָרָיו, קָמַתִי וְלִבְשִׁתִּי אֶת הַמַּעֲיֵל. בְּנֵי בֵּיתִי שְׁאֵלוּ אוֹתִי: "לְהֵיכַן אִתָּה הוֹלָה בְּכֹה גֶשֶׁם סוֹעֵר? קָר בַּחוּץ!" אֶה אֲמַרְתִּי כִּי חַיִּב אֲנִי לְלַקֵּת עִם הָרַב סִימֵן-טוֹב לְבַקֵּר מִשְׁהוּ. דְּבַר מַצּוּה לֹא דוֹחִים. הַתְּפַלְלָתִי לְהַקְב"ה שִׁיָּכְנִיס אֶת הַדְּבָרִים הַנְּכֻנָּים בְּפִי, שְׁאוּכַל לְשִׁכְנָעוּ. הוּא הִיָּה גֵר בְּשִׁכְוֵנַת הַבּוֹכְרִים. עֲלִינוּ אֱלֹוִ

הַרַב עוֹבַדְיָה יוֹסֵף זִצְוִק"ל

מדורה שתחמם גם את סביבתנו! אלפים צמאים לדבר ה', מה נענה ביום דין? איפה היינו כשילדים וילדות בקושו את דבר ה'? 'קרן ההסעות' פועלת דבר יום ביומו כשלווחא דרבנן להסיע לתלמודי תורה ובתי ספר תורניים. 'קרן ההסעות' עמלה בשיחות עם הורים ובעדוד תלמידים להמשיך מבתי הספר לשיבות הקדושות. 'קרן ההסעות' היא תבת נח בימינו שמצילה ממי מבול רוחניים, גלי שקץ וקוצר המאמיים להטביע את מורשת ישראל. תנו ידיכם עמנו בהשטת תבה גדולה זו - תבת תורה ותפלה, ותזכו גם אתם להיות ממוזכי הרבים בהצלת בניו של מקום לאביהם שבשמים!

ראש כולל, הרביעי רב קהלה גדולה בעיר ראשל"צ, החמישי מורה הוראה חשוב. ורק הבן הגדול מהששה בנים, יצא חשמלאי. ברוך השם הוא שומר תורה ומצוות, אבל מה יצא מפל הבגרות שלו? חשמלאי! מתקן תנורים ומאונרים. איפה היה האבא? חשב על הבגרות שלו. הא?!...!

"לכן חשוב מאד להסביר את ערך למוד התורה לבעלי בתים, לראג שבניהם ילמדו בתלמודי תורה, על ידי כך יהיה להם הערכה לתורה, יהיו מוקירי [מכבדי] תורה".

עד כאן מפי הרב זצ"ל בעצמו. כל מלה מיתרת. כלנו מחזיבים לצאת ולהשיל את הפרוה מעלינו, להבעיר

בדרך הפרשה

להלן כמה עבודות מענינות על נח!

הוא הראשון שנולד עם אצבעות פרודות. כך ידע אביו למה: "זה ינחמונו ממשעשנו ומעצבון דינו". ילד זה יביא לנו מנוחה וינחם אותנו, לכן קרא שמו נח.

- נח הוא האדם היחיד בתורה שקרוי 'צדיק'! (יוסף קרוי 'צדיק' בנבואת הנביא עמוס "... על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים").

- עד לדת נח נתקללה האדמה; זרעו חטים ועלו קוצים. זרעו שעורים וגדלו דרדרים. מלדת נח חזר העולם לישובו. זרעו חטים ועלו חטים!
- בקללות שה' קלל את אדם הראשון אחרי חטא

- בחטא עץ הדעת קלל ה' את האדם שיעבד קשה בעבודת הקרקע. מאז נולדו בני אדם עם כפות ידים בלי פרווד וחלקת האצבעות. כפות ידיהם שמשו ככלי חפירה וכך התיגעו בעבודתם. נח

- נח ובניו נצלו בזכות החסד שעשו בתבה. אברהם אבינו שמע ממלפי צדק מלה שלם, (שהוא שם בן נח), שהם זכו לצאת מן התבה בזכות החסד שעשו שנה שלמה עם הבהמות, החיות והעופות ששהו עמם בתבה וטרחו יום ולילה בהאכלתם. במדרש נאמר "אותה שעה אמר אברהם: 'ומה אלו, כיון שעשו צדקה עם בעלי החיים נצלו מן המבול, אני, אם אעשה צדקה וחסד עם בני אדם, שהם בצלמו של הקב"ה, על אחת כמה וכמה".

עץ הדעת: "ארוהה האדמה בעבורה בעצבון תאכלנה כל ימי חייה" שאל אדם הראשון את הקב"ה: "עד מתי?" השיבו הקב"ה: "עד שיוולד תינוק מהול. כיון שנולד נח מהול, ידעו שתמה הקללה, ועל כן קראו את שמו נח - זה ינחמנו. נח למד תורה! הוא ידע אלו חיות, בהמות ועופות עתידים להיות טהורים לישראל, ומתם הכניס שבעה שבעה אל התבה. נח האריה ימים אחרים המבול עוד 350 שנה. וראה שבעים אמות יוצאים מבניו.

בְּדֶרֶךְ הַהֲלָכָה

לפי שנחלקו חכמינו בגמרא (ברכות נט, א) "מאי מקרה? יש אומרים שיברך 'זוכר הברית', תנא רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברקאי אומר, שמברך 'נאמן בבריתו וקיים במאמרו', אמר ר' פפאי הילכה נמריןהו לתרוויהו 'זוכר הברית' ונאמן בבריתו".

חייב ברכה זו: אף אם יודע שיש קשית, אין חייב ללכת לראות הקשית כדי לברך, וכל שכן כשנמצא באמצע התפלה או באמצע למוד תורה. והטעם: משום שברכת הקשית היא מברכות הראיה שאין חייב לצאת ולראות כדי להתחייב לברך.

יש להביט בה מעט קודם הברכה, וכן כתב בשו"ע "רואה ומברך", והטעם שכתוב לשון 'ראיה' ולא 'הבטה': לפי שאומרים בגמרא: "המביט בקשית עיניו כהות", לכן רואה אותה מעט ומברך.

לא ברה בשעת ראיה ראשונה, מיד כשראה את הקשית, יכול לברך כל זמן שהקשית נראית, ויראה אותה בחטף קודם הברכה ויברך.

ברכת הקשית מברך רק פעם אחת ביום כדין רעמים וברקים, ואם נתפזרו העבים ושוב התקדדו השמים ונראית הקשית, שאז מברך שוב.

אסור להסתכל בקשית הרבה. בשו"ע כתב שאסור להסתכל בה ביותר, הגמרא בחגיגה (טו, א) אומרת: "המסתכל בקשית ראוי שלא

הרואה הקשית אומר: "ברוה אתה ה' אלקינו מלה העולם זוכר הברית [ו]נאמן בבריתו וקיים במאמרו"

הקב"ה נשבע לנח אחר המבול, שיותר לא יהיה מבול לשחת את הארץ וכרת על זה ברית, ונתן סימן שמראה הקשית בענן יהיה במקום המבול.

רבנו יהונתן איבשיץ שואל: מדוע מברכים על ראית הקשית, הרי הוא ענן טבעי הנוצר מלהט השמש המכה בעננים ביום הגשם, כמו השם צלוחית מלאה מים מול קרני השמש, ומדוע תקנו לברך ברכה בראיה זו, ומה הכוונה שהקשית היא אות ברית?

וכתב על כה רבנו השל"ה הקדוש: כיון שהקב"ה ידע מראש מעשיהם ופרענותם של בני אדם, לכן ברא הקב"ה עוד מששית ימי בראשית את הטבע שתהיה קשית בהשתקפות על המים.

רבנו, בעל ה'משנה ברורה' מביא את באורו של רבנו 'אבודרהם' בברכת "זוכר הברית": הברית שפיר הקב"ה עם נח שלא יבוא עוד מבול לעולם, כמו שנא' ו'יאמר אלקים... זאת אות הברית את קשתי נתתי בענן'. 'וקיים במאמרו' - אפלו שלא היתה ברית, כיון שאמר בדבור שלא יהיה מבול לשחת הארץ, ברוה הוא שמקיים מאמרו.

ומדוע יש כפילות "זוכר הברית" ו"נאמן בבריתו"?

שהוא כמוציא דבה, כיון שכשייש קשת הוא סימן קללה - שרוצה הקב"ה להביא מבול לעולם. ויש אומרים דטוב ונכון שיספר לחבריו שגראית הקשת, והטעם, כדי שיראו אותה גם הם, ויתעורר לבם לתשובה אמיתית, ועל ידי זה גם הם יתנו תודה וברכה לקב"ה, שאזכר את ברית הקשת שפרכת עם נח.

יבוא לעולם, והטעם: לפי שלא חס על כבוד קונו, שהמסתכל מהרהר בלבו שכפיכול יש איזה דמות לבורא, לפי שהקשת בדמות גראת כבוד ה'" (הערוך ערך קשת). עוד נאמר בגמרא שם כי "המסתכל בה ביותר עיניו כהות" לש אומרים שאין לומר לחברו שיש קשת, והטעם,

הידעת?

בפיוט הנפלא "ואמרתם פה לחי" אותו כתב בתחמה קדושה רבנו ה'פן איש חי' אומרים: "כל ימיו אשר היה - אות הקשת לא היה", וזאת מפני שבנימיו של רשב"י לא היה חרון אף ה' בעולם, ובזכות הצדיק לא נזקק הקב"ה להראות לנו את אות הקשת בענו!

שאלות לפרשת נח

- איך היה מקום בתבה לכל בעלי החיים שפעולם? (ראה רבנו הרמב"ן)
- מדוע זכו בני ישראל למצות טלית וציצית?
- חז"ל אומרים פי אברהם אבינו הפיר את בוראו בגיל 48. מה קרה פשהיה בגיל זה?

שלחו לנו למייל: zaida@kerenh.org.il או לפקס 03-8004455
ומי שפותר את החידות - נפרסם את השם שלו עם הפתרון בעלון הבא.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ